

Ida Lindström laby Jouluk. ym.

JOULUPUKKI

KANSANOPETTAJAIN O.Y. VALISTUS

Kirkkoretki jouluyönä

Oli jouluyö niin kirkas.
Tähdet loisti taivahalla.
Hanki timanteina hohti
valon yönä valtavana.
Olin poika pikkuruinen.
Mutta vielä muistan kaikki.

Kohta kukon kiekuessa
vuotehilta virkosimme.
Minä kirkkoon muiden kera
vakavasti valmistausin.

Putte valjaissa jo vartos,
kuopi, korskui, hirnauteli.
Pakkasherra paukahutti
aitan nurkkaa nyrkillänsä.

Ilmielin, ihmeissäni
isän rinnalla mä istuin
koreassa kirkkoreessä
peitetynä pehmeästi
nahkasilla lämpimillä.
Turkeissa ei tullut kylmä,
vaikka paukkui pakkalanenkin.
Putte juosta jolkutteli.
Isä suuta maiskautti,
heristeli ruoskaa hellin —
hepoa ei henno lyödä.
Matkaa oli peninkulma,
maata, jäätä vuorotellen.
Oli aikaa ajatella,
ihmetellä ilmiöitä
ihanana jouluyönä.

„Isä, miksi puut noin kiittää
kaikki tuonne meidän taakse
ohitsemme kiihvahasti?“ —
„Puutkin juoksee joulukirkkoon.“ —
„Missä puiden joulukirkko?“ —
„Kaukana on kankahalla
taivas-alla aukealla.“ —
„Kuka saarnaa metsän puille?“ —
„Pyhä Jeesuslapsi itse
saarnaa heille jouluyönä.“ —

„On kai suuri metsän kirkko?
Palaa paljon kynttilöitä?
Laulu kaunis kaikunevi?“ —
„Äretön on metsän kirkko,
taivas kattonansa kaartuu,
tähdet loistaa kynttilöinä,
enkel'-laulu kaunis kaikuu.“ —
„Miksi itse Jeesuslapsi
saarnaa siellä metsän puille?“ —
„Puut ei ehkä ymmärtäne
papin saarnaa parhaimmankaan.“

Tarinoitsi taatto sitten
hevon tiukuin helkkyessä,
taivon tähtien tuikkiessa
Jeesuksesta, Joosefista,
Maariasta neitsehestä.
Minkä kuulin, mieleen kätkin
ja nyt teillekin sen kerron:

„Herodes kun Jeesuslasta
hukuttaaksensa haeksi,
nousi Joosef yöllä salaa,
otti lapsen äitinsä,
pakoon pyrki Egyptiin.
Erämaassa yksin yöllä
varsin vaikea on matka,
vaikea ja vaarallinen,
aasin kulku aivan hidas.

Jopa julma rosvojoukko
keksii heidät kaukaa tuossa.
Uljahilla orheillansa
kiidättävät heitä kohti,
varsin varmat saalihista.
Orjiks ottaisivat heidät,
kaupitsei kaukomaihin
raatajiksi rikkahille.
Väliin miekat välkähtävät
kuutamossa kulkiessa.

Jo on läsnä rosvojoukko.
Johtaja jo käskyt jakaa,
kiinni-oton ohjeet antaa.
Pakohon ei tästä pääse,
puolustuskin omi turhaa
ylivoimaa vastaan moista.
Mistäpä nyt turva tulis,
avun lähde aukeaisi
erämaassa yöllä yksin?

Kohden taivastapa tuossa
nosti kätensä ja huusi
Herran puoleen Joosef silloin.

Joka suunnalta jo heti
metsän puita siihen juoksi
ahdistettuun ympärille
seisomahan niinkuin seinä,
niinkuin vahva linnanmuuri,
liittyvät ne likitysten.
Rosvojoukko julma siitä
peljästy ja poistui kauvas.
Ja näin puiden puoltamana
pyhä perhe pelvotonna
turvaan ehti Egyptihin.
Senpä tähden Jeesus itse
saapuu yhä saarnaamaan
metsän puille jouluyönä

Kynttilöistä kirkkahana
kirkko loisti kummullansa.
Aamukello kumahteli
jouluyössä juhlivassa.
Kohta kirkossa jo virsi
helkkyi Herran kunniaksi.
Henki höyrynä kohosi
ylistyksen vieden tuonne
Luojan luokse taivahisin.

Aivan aamuhämärissä
päättyi kaunis kirkonmeno,
lähtövirsi veisattiin
Ja niin jälleen jälle siitä
laskeuttiin liukkahalle,
kulkuset ja tiuvat helkkyi,
hevot uljaat hirnauteli.
Alkoi kiiwas kilpa-ajo.
Säkenöitsi sälköin jalat.
Tarmokkaasti taatto silloin
itse tarttui ohjaksihin.
Lintuna jo Putte lensi,
nopeasti niinkuin nuoli.
Ei se meidän Putte pulska,
ei se muita eelle päästä —
Voitti nyt ja voitti aina!

Kotipihaan kohta siitä
tuulena me tuoksahdimme.
Pian Putte riisuttiin
vapahaksi valjahista.
Piehtaroiakse, puisteleikse.
Talutettiin talliin siitä,
jauhovettä juotettiin,
kannettiin kaurakappa.
Meitä vartos valmihina
kauniisti katettuna
joulupöytä ruokinensa.

Rukous taistelukentällä.

(Körnerin mukaan.)

Isä, sua huudan ma!
Yllän' on tykkien mylvivä pauhu,
eessäni liekkien räiske ja sauhu.
Ohjaaja taiston, mua kuule sa!
Isä, mua johdata!

Isä, mua johdata!
Vie minut voittoon, suo kuolon tulla:
Tunnustan: kunnia, voima on sulla.
Tahtosi minussa täytä sa,
Herra ja Jumala!

Huomaan sun kaikessa:
Lehtien lennossa syksyissäällä,
myrskyssä kuolemankentällä täällä.
Ijäisen armosi tunnen ma.
Isä, mua siunaa sa!

Isä, mua siunaa sa!
Eloni tahdon sun käteesi kantaa,
lahjas se on, voit sen ottaa ja antaa...
Eloni, kuoloni siunaa sa!
Isä, sua kiitän ma! A. N.

Haltian kosto.

Kedolla talonrakennuksen ulkopuolella seisoivat rinnakkain pihlaja ja tuulimylly. Niistä oli edellinen paljon vanhempi. Sen oli talon kantavaari ja perustaja istuttanut siihen jo silloin, kun tulevan tuulimyllyn seinähirret kasvoivat vielä kankaalla härkinmännyn kokoisina. Vasta pihlajan istuttajan poika rakensi miehuusvuosinaan tuulimyllyn ja silloin oli pihlaja ehtinyt jo saavuttaa vakinaisen korkeutensa ja polvikunta lapsia leikkiä sen juurella.

Pihlajaan oli talon hyvä haltia ottanut asuntonsa. Kantavaari oli sitä istuttaessaan sanonutkin, että siitä kasvaa haltian puu. Emme tiedä, sanoiko vaari sen täysissä tosissaan, mutta koska hän oli luonnon viisautteen perehtynyt ja tarveltymätön vanhan kansan mies, jonka isät aina hämärästä muinaisuudesta alkain olivat huolella hoitaneet haltia puita, niin voimme hyvällä syyllä otaksua, että hänessä oli ainakin vaistomaisena säilynyt usko esi-isäin kunnioittamiin hyviin haltioihin. Kun tämä kantaisä oli sydänmaista, joissa kaikki vanha ja väärentämätön parhaiten viihtyy, muuttanut suuren kylän reunaan rintamailla, jossa taas vanhat tavat ja pitämykset niin pian hylyksi tuomitaan, niin ei hänen kuoltuaan kukaan talossa uskonut enää pihlajan pyhyteen.

Mutta siitä huolimatta asui vanha haltia edelleen pihlajassa. Hän keinui sen oksilla kesäpäivän lempessä tuulessa ja kurkisteli sen tiheän lehtiverhon läpi, nähdäkseen jatkoivatko jälkeläiset kantaisän työtä. Ja kun hän huomasi, että pelot olivat jälleen laajentuneet ja että niillä lainehti vehmas laiho, niin silloin hän riemastui, ja pihlajan lehvät suhisivat aivankuin haltia olisi niiden välityksellä julistanut siunauksensa ihmislasten työlle.

Talon lapset olivat pihlajan juurelta löytäneet mieluisan leikkisijan. Sinne rakentelivat he pienistä kivistä ja tikuista navetoita ja talleja, joissa seisoi pitkät rivit kuusen- ja männynkäpyjä, edel-

liset lehminä ja jälkimmäiset lompaina. Pihlaja levitti heidän ylitsensä monihaaraiset oksansa kuin suojaavat siivet, joiden varjossa heidän oli niin hyvä olla ja kuunnella lehvien lempeätä suhinaa. Vaikka heille ei ollutkaan kerrottu, että pihlajassa asui hyvä haltia — ja kukapa siitä olisi kertonut, kun kukaan ei enää uskonut sitä olevan, sillä kantavaari oli jo kuollut —, niin tunsivat he kuitenkin vaistoissaan sen läsnäolon. Haltia antoi heille lehväin suhinassa siunauksensa, ja heistä kasvoi kunnan miehiä ja naisia.

Samoin kuin lapset, jotka leikkivät pihlajan juurella, menestyivät elämässä, samoin menestyi ja kukoisti kaikki muukin pihlajan ympärillä: pelot, karja ja koko talo. Haltia puussaan iloitsi, ja itse pihlaja työnsi rungostaan joka kesä uusia haaroja ja vesoja, niin että se oli tuuhea ja täyteläinen ja että ihmisten, jos heillä olisi ollut jälellä vähänkään esi-isäin hienoa ymmärrystä, olisi pitänyt heti nähdä, että siinä puussa asuu hyvä haltia.

Sitten rakennettiin pihlajan viereen tuulimylly. Kun sen perustuskiviä ajettiin paikalle, katseli isäntä pihlajaa ja neuvotteli miestensä kanssa, eikö olisi syytä hakata se maahan, sillä sen tuuheat oksat saattoivat ehkäistä tuulta. Mutta joku salainen vaisto kielsi isäntää kajoamasta puuhun, jonka kantaisä oli taloa perustaessaan istuttanut ja jonka pehmeään suhinaan hän lapsena oli kesken leikkiään niin usein nukahtanut. Niin sai pihlaja jäädä paikoilleen, ja se otti tuulimyllyn suojelukseensa, kuten se oli tehnyt kaikelle muullekin, joka oli asetunut sen lähimpään ympäristöön. Ja tuulimylly menestyi mainiosti siinä haltian silmien alla. Sille riitti aina tuulta, ja se jauhoi hyviä jauhoja, ei ainoastaan omalle talolle, vaan naapureillekin.

Mutta lapset, joiden korvat olivat pysyneet avoimina luonnon äänille, saattoivat pihlajan alla leikkiessään huomata, että sen lehvien suhinaan oli tullut surullinen sointu sen jälkeen kuin mylly oli ilmestynyt sen naapuriksi. Se johtui siitä, että haltia oli kuullut isännän neuvottelevan pihlajan kaatamisesta ja vaikka se olikin jäänyt tekemättä, niin tajusi haltia nyt selvästi, että talon asukkaat olivat jo siinä määrin vieraantuneet esi-isäin tavoista, että he tästä puolin saattoivat milloin hyvänsä kaataa pyhän pihlajapuunkin, jos se vain oli heidän käytännöllisten suunnitelmiansa tiellä.

Voi sinä käytännöllinen nykyaika koneinesi ja kylmän järkevne ihmisinesi! huokasi haltia pihlajassaan, ja tämän hänen valituksensa tajusivat hämäävästi ainoastaan lapset, jotka leikkivät pihlajan juurella. Mutta jätettyään tuon leikkisijansa ja astuttuaan ulos elämään tuli heistäkin käytännöllisiä ja kylmiä ihmisiä, jotka pian unhottivat haltian surumieliset kuiskeet sekä lakkasivat tajuamasta, minä salaisena siunauksen lähteenä kantaisän pihlaja oli.

Mutta tuulimyllykin sai ajan oloon oman haltiansa. Se oli kuitenkin vain tavallinen kuolevainen ihminen: pieni ja vanterta ukon juurikas, joka

aikansa renkinä palveltuaan oli juurtunut taloon vakinaiseksi vaariksi. Hänen erikoistehtäviinsä kuului tuulimyllyn käyttäminen. Pihlajan haltia näki sen alinomaan kässehtivän myllyn ympärillä. Milloin se kantoi aitasta jyväsäkkiä myllyyn, kumartuneena taakkansa alla niin syvään, että nenä miltei maata niisti, milloin taas kulki päinvastaiseen suuntaan selässään jauhosäkki. Väliajoin kalkutteli se myllyssä suuteita lyhtyyn ja hammasrattaaseen tai hakkasi teräväpäisellä vasaralla tylstyneihin kiiviin uusia uurteita. Jos tuuli milloin muutti suuntaansa, niin heti ilmestyi ukko myllyn luo ja alkoi pitkästä häntähirrestä kiskoa, niin että mylly naristen kääntyi navassaan ja tuuli tarttui jälleen sen siipiin. Yltäpäätä jauhonpölyssä hääri se myllyn ympärillä kuin pieni tonttu-ukko ja huvikseen seuraili haltia lehtiverkkonsa takaa sen toimia. Pimeinä ja myrskyisinä syysöinäkin näki haltia usein myllyukon lyhty kädessä rientävän myllyynsä katsomaan, etteivät kivet saaneet tyhjää jauhaa. Ja vaikka myrsky oli kovakin, eivät myllynsiivet koskaan särkyneet sen kourissa, sillä suojaten levitti haltiapuu lukuisat oksansa sen ja myllyn väliin.

Mutta myllyukko ei osannut olla kiitollinen pihlajalle ja sen haltialle. Häneenkin oli jo syöpynt siksi syvälle nykyajan kylmä käytännöllisyys, että hän ei osannut antaa talon perustamisaikana istutetulle pyhälle pihlajalle sen suurempaa arvoa kuin muillekaan puille, joita kasvoi talon ympäristössä. Niinpä alkoi hän eräänä syksynä, jolloin tuulet puhaltelivat veltosti, niin ettei mylly tahtonut kunnollisesti pyöriä, katsella epäsuopeasti pihlajaa, luullen sen oksillaan pidättävän tuulta.

Mitä se oikeastaan tekee tuossa noin lähellä myllyä? kysyi hän itsekseen ja ihmetteli, ettei pihlajaa oltu jo aikoja sitten kaadettu. Että pihlaja oli päinvastoin suojannut oksillaan myllyä ja estänyt myrskyjen sitä ruhjomasta, sitä ei ukko tullut ollenkaan ajatelleeksi. Ja niinpä näki sitten haltia hänen eräänä päivänä astelevan pihlajaa kohti kirves kaina-

lossaan. Hän pysähtyi sen juurelle ja se surullinen sekä varottava suhina, joka soi pihlajan lehivistä, pani hänet vielä epäröimään. Mutta sitten hymähti hän halveksuvasti omalle hentomielisyydelleen, kohotti kirveensä ja löi ensimmäisen iskun. Koko pihlaja värähteli juuresta latvaan saakka kuin kipua tunteva ihminen, sen oksat huojuivat kuin apua viittovat käsivarret, ja kirveen jäleltä herui pihlajan elinmehua kuin verta haavasta. Vielä kerran epäröi ukko, mutta sitten jatkoi hän sokeasti työtään, ja iskuja satoi pihlajan juurelle kuin rakeita. Toinen toisensa jälkeen putosivat värähtelevät pihlajahaarat kuolleina maahan ja valittava suhina niiden lehvisä sammui. Pian oli tuuhean haltiapihlajan paikalla enää ainoastaan monihaarainen, alaston kanto ja sen vieressä kuormallinen oksittuja runkoja.

Vasta nyt säikähti ukko työtään, sillä myllyn ympäristö oli äkkiä muuttunut niin autioksi ja kuolleeksi. Mutta katumus oli nyt jo myöhäistä. Haltia oli joutunut asunnottomaksi ja se siirtyi myllyyn. Se ei asettunut sinne kuitenkaan hyvänsuopana suojelijana, vaan vihottettuna kostajana. Sen tuli myllyukko varsin pian huomaamaan. Kun iltapäivällä heräsi voimakkaampi tuulenhenki, vihelteli se myllynsiivissä ja kattolautojen lomissa niin vihaisesti ja uhkaavasti, että ukkoa oikein kammotti. Yöllä yltyi sitten tuuli myrskyksi ja yhtäkkiä kuului myllyn luota ankaraa ryskettä, ja kun ukko riensi lyhtyineen katsomaan, näki hän siipien makaavan pirstaleina maassa. Mylly seisoi liikkumaton ja nupona, muistuttaen pihlajankantoa vierellään.

Ennen talven tuloa laitettiin myllyn uudet siivet ja se alkoi jälleen pyöriä. Mutta haltia viipyi yhä myllyssä ja viikon kuluttua katkesi myllystä häntähirsi, samalla kuin lyhty ja hammasratas viottuivat. Nyt kävi jo talonväki ihmettelemään, sillä tätä ennenhän ei mylly ollut kertaakaan tuulen käsissä rikkoutunut.

No niin, mylly korjattiin jälleen, sillä talossa ja talon naapureissa tarvittiin yhtä mittaa jauhoja.

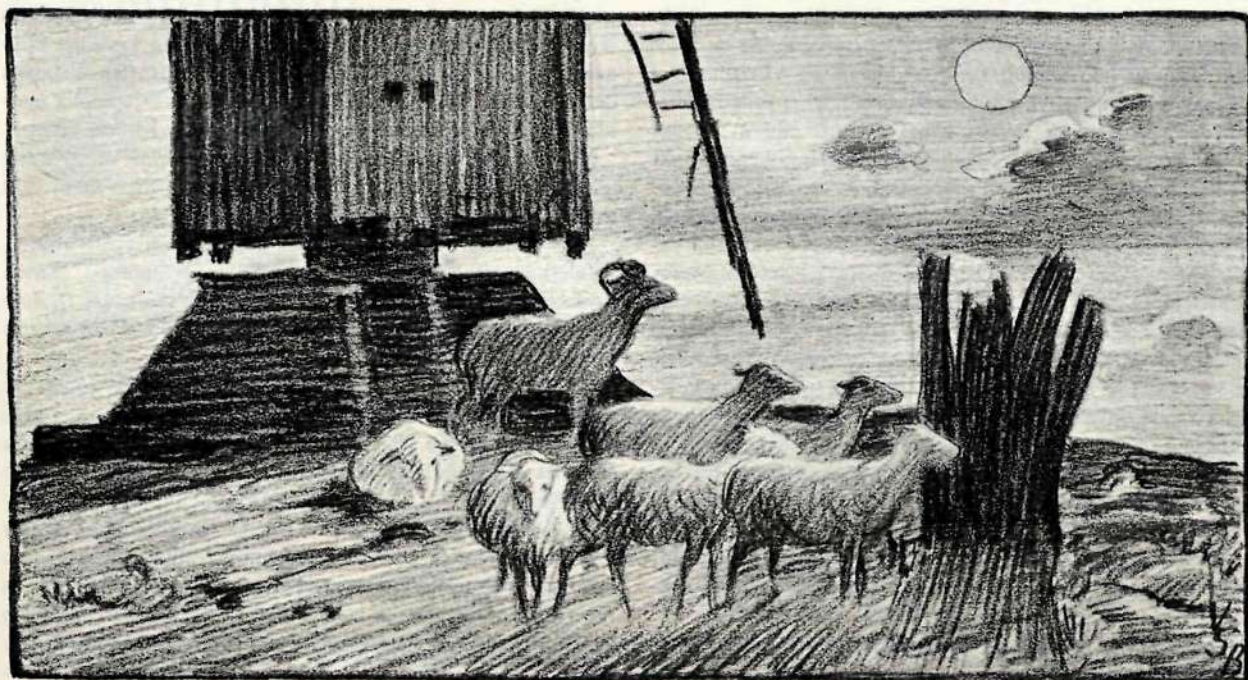
Se alkoi siis taasen pyöriä, mutta tälläkin kertaa kesti sitä vain viikon päivät. Tuli nimittäin ankara tuulenpyörre, joka keskellä päivää löi myllynsiivet alas sellaisella voimalla, että osa kattoakin lensi niiden mukana matkaansa ja iso hammasratas vääntyi pahasti sijoiltaan.

Nyt aukenivat isännän silmät. Tuskin siitä enää myllyä tuleekaan, sillä se on varmaankin pihlajanhaltian kostotyötä, sanoi hän eikä ryhtynyt sitä enää korjaamaan. Se sai seisoa siinä siivetönä ja nupona ja katonrepeämästä pisti näkyviin sijoiltaan vääntynyt hammasratas. Siinä asussaan näytti mylly niin murheelliselta ja muistutti suuresti kuolleenkalloa, joka näyttää suojattomia hampaitaan.

Mutta haltian kosto ei loppunut vielä tähänkään. Talven kuluessa sai myllyukko hengenahdistuksen aivankuin joku olisi lakkaamatta painanut hänen rintaansa. Hän häätyi vuoteeseen ja muuttui yhä heikommaksi. No, eihän siinä mitään ihmeellistä, sillä olihan hän jo vanha mies ja vanhojen asia on vähitellen kypsä kuolemalle. Mutta itse puhui hän katuvalla mielellä pihlajasta, jonka oli ajattelemattomuudessaan kaatanut, ja siitä johtuneeksi arveli hänen sairauttaan isäntäkin, joka alkoi yhä elävämmin muistaa, mitä hän lapsena oli lukenut pihlajan kuiskeista. Ennen kevättä kuoli ukko.

Kesän tullen rauhotti isäntä pihlajankannon ympäristöineen, ja kun se alkoi työntää itsestään vihreitä vesoja, arvasi hän vanhan haltian leppyneen. Myllyn on hän kuitenkin päättänyt korjata vasta sitten, kun uudesta syntynyt pihlaja on ehtinyt kasvaa suuremmaksi. Tietoisuus esi-isän palvomasta kotihaltiaista on jälleen palannut talonväkeen ja isäntä uskoo sen uudestaan ottavan asuntonsa myllypihlajaan. Varsinkin odottavat lapset uuden pihlajan ylenemistä, saadakseen sen juurelta varjoisan leikkisijan ja varsinkin uneksivat he punaisista ja täyteläisistä marjatertuista, joita hyvä haltia ennen pihlajan oksien välitse niin suopeasti ojensi.

Kyösti Hilkuna.

Kaukana Pohjanmaalla eroaa syrjäisen pitäjän maantieltä yksinäinen metsätie salolle päin. Jonkun matkaa kulkee se kirkonkylän peltojen keskellä, mutta pujahtaa sitten viimeisen niityn sivuutettuaan suoraan metsään. Kuta kauemmaksi se ehtii, sitä kapeammaksi se muuttuu, sitä korkeammaksi kohoavat sen vierillä tummat korpikuuset, sitä hiljaisemmaksi käy seutu, niin ettei kuule muuta kuin puiden huminaa uinuvasta ikimetsästä.

On juhannusaatto, Pohjolan kesän juhlapäivä. Tuo karu synkkä luonto, joka kauan nukkuu talven kahleissa, on nyt puhjennut ihanimpaan kukoistukseensa. Kirikkaansinisenä säteilee kesäinen taivas metsän yllä, jossa tummien kuusten seassa hymyilevät nuoret koivut ja tuoksuvat tuomet ja pihlajat valkeine kukkaterstuineen. Ja kuin ylistellen Luojaa tästä iha- nuudesta soi lintujen riemuista tuhuksävelinen laulu.

Tuota yksinäistä salotietä kulkee noin kuusitoistavuotias nuorukainen kantaen selässään tuohikonttia. Hän on pitkä ja solakka poika, ja hänen kasvonsa ovat lapselliset, mutta kirkaissa tummissa silmissä on vakava, miettävä ilme. Se on Salotöllin Tapani; hän saapuu kotiinsa juhannusta viettämään.

Tapani on nyt käynyt muutamia vuosia koulua kaupungissa, jonne pitäjän kunnan rovasti hänet toimitti omien lastensa kanssa huomattuaan hänen halunsa oppimiseen ja hänen hyvät luonnonlahjansa. Pappila on muodostunut Tapanille kuin toiseksi kodiksi, mutta syvällä hänen sydämessään asuu rakkaus köyhään kotitölliin kaukana salolla.

Reippain askelin kulkee hän eteenpäin pysähtyen joskus kuuntelemaan käen kukuntaa tai jotakin muuta luonnon ääntä metsässä. Tämä syvä hiljainen salo, kuinka tuttu ja rakas se hänelle on! Täällä tuntee hän olevansa kotonaan. Täällä jylhissä syvänteissä hän on uneksinut lapsuusajan kirkkaita unelmia. Täällä on metsän salaperäinen humina laulanut hänelle ihmeellisiä lauluja. Lapsena on hän täällä paimennellut kylän karjaa, syönyt tuohisesta eväskontistaan äidin leipomaa petunsekaista leipää ja juonut korven syvästä kirkaasta lähteestä. Ja illalla on hän palannut kotiin tuohitorveaan toivotellen ruskon punerrellessa metsän mustia latvoja.

»Terve, terve, suuri salo», lausuu hän riemastuneena muistelmistaan ja kiiruhtaa askeleitaan.

»Terve, terve, Salotöllin Tapani», vastaa metsä.

Tuossa onkin jo Haltiavuori, jonka alitse polku kiertelee sen

mustavetisen lammen rantaa, joka aina on herättänyt Tapanin mielessä outoja suruisia ajatuksia. Mutta sinne ylös vuorenhuipulle täytyy Tapanin kiivetä, niinkuin aina ennenkin, milloin on matka tänne sattunut. Ihastuneena katselee hän sieltä eteensä aukeavaa maisemaa. Oikealla näkyy vain korpea, ikuista korpea, milloin vaalean rinteiseksi kukkuloiksi kohoten ja jatkuen etäämmällä himmeänsinisenä, synketen yhä silmäkantamattomiin. Mutta vasemmalla välkkyvä kesäpäivän auerisnessä suuri sisämaanjärvi. Sen rannalla kohoaa laaja kylä taloineen ja viljelyksineen. Se on Salokylä, Tapanin kotikylä, ja sen laidasta hän näkee savun nousevan omasta matalasta kotimökistään. Hänen sydämensä sykähtää. Koti, koti se on, vaikka niin köyhä ja kurja!

Katsellessaan noita pieniä pellontilkkuja sydänmaan keskellä, hän ymmärtää, kuinka paljon hänen vanhempansa ovat vaivaa nähneet ja kuinka paljon tämän seudun köyhät asukkaat ovat kovaa kokeneet. Hän tietää, että siellä hymyilevien viljavainioiden takana asuu synkissä notkoissa ja pohjattomissa soissa ikuinen halla, joka usmainen huntu kasvoillaan kesäillan kirkkaudessa hiipii yli nuoren viljavainion turmellen kylmällä henkäyksellään äsken puhjenneet tähkäpäät. — Ja tuolla metsän syvyydessä kuljeskelee kontio töllin ainoaa lehmää vaanien.

Tapani huokaa syvään. Hän on seisonut siinä kauan mietteissään... Puhuiko joku hänen lähellään? Ei. Tuuli vain suhahti puiden latvoissa.

Mutta metsä huminoi, huminoi niin ihmeellisesti: »Tapani, Salotöllin poika! Sinua kutsuu köyhä synnyinseutusi. Sinun tulee oppia, tuodaksesi valoa korpeen, sinun tulee elää tehdaksesi tämän kärsivän kansan elämä kirikkaammaksi ja onnellisemmaksi.»

Salotöllin pojan rinta paisuu, ja hänen silmänsä säteilevät. »Minä tulen», lausuu hän kuin heräten. »Tämän maan ja kansan hyväksi tahdon elää mieheksi tultuani!» — Ja hän tuntee olevansa niin nuori ja voimakas, ja hän tahtoo tehdä työtä ja ponnistella. —

On jo ilta, kun Tapani saapuu kotiin. Rauhaisana lepää siinä vihreä pihamaa, ja koivunlehtien välistä välkkyvät kotimökin akkunat ilta-aurion hohteessa. Muurikki seisoo tanhualla tyytyväisenä märehkien, ja Musti hyppää iloisesti haukkuen tulijaa vastaan. Punaiseksi maalatusta saunasta lammen rannalla kohoaa savu. Verkot riippuvat kuivamassa saunansai-

nustalla, ja venhe uinuu valkamassaan kahden mättään välillä. Molemmiin puolin mökin ovea on pystytetty juhannuskoivut, ja Tapanin astuessa sisään tuoksahtaa häntä vastaan raitis tuoksu lattialle sirotetuista katajista ja seinärakoihin pistetyistä tuomen ja pihlajan tertuista.

»Hyvää iltaa, isä ja äiti», lausuu Tapani iloisesti. Ja isä katsoo ja katsoo sanaakaan sanomatta suurta reipasta poikaansa, mutta äiti käy häntä vastaan hymyilevin silmin. »Tiesin kyllä sinun tänään tulevan, Tapani», virkkaa hän sydämellisesti. Mutta tuvasta poistuessaan pyyhkii hän salaa kyynelen silmäänsä. »Jumalan kiitos, hänen silmissään on sama hyvä kirkas katse kuin ennenkin!» huokaa hän.

Kymmenen vuotta on kulunut. Salokylä ei ole sen ajan kuluessa paljon muuttunut. Tosin ovat pienet pellonsarat hiukan laajentuneet ja metsään joku uudistalo rakennettu. Mutta korkeimmalla kummulla Salojärven rannalla kohoaa nyt humajavan hongikon keskellä uusi kaunis kartano, jonka harjalla sinivalkoinen lippu liehuu. Se on Salokylän kansanopisto, jonka hyväharrastavat ihmiset ovat tänne toimittaneet. Ja tänään on juhlapäivä Salokylässä, sillä nyt on uusi opisto toimeensa vihittävä.

Siellä valoisassa salissa puhujalavalla seisoo nuori mies puheen kansalle, joka hartaana ja juhلاميielisenä häntä kuuntelee. Hän kertoo heille, että nyt sarastaa tälle syrjäiselle seudulle uusi onnellisempi aika. Hän kertoo, kuinka tieto ja sivistys voivat tehdä köyhänkin kansan onnelliseksi, ja kuinka kunto ja mielenjalous ovat ihmisen parhaat aarteet. Ja hän kuvaa, kuinka he tästä lähtien yhdistetyin voimin tahtovat tehdä työtä ja elää kotiseutunsa kohottamiseksi.

Puhuja on Salotöllin Tapani. Hän on täyttänyt lupauksensa ja tullut kotikyläänsä kansanopiston johtajaksi. Hehkuvin poskin kuuntelee häntä korven sankka nuorisoparvi, ja säteilevin silmin seuraavat hänen sanojaan sydänmaan järeät miehet ja harmaantuneet vanhukset. Onnellisempina muita seisoo siinä Tapanin äitivanhus kuin kirkastetuin kasvoin. Mutta hopeahapsinen rovasti, joka on ollut kansanopiston innokkaimpia puuhaajia, ajattelee itsekseen: »Jos Suomella olisi paljon sellaisia äitejä kuin Salotöllin Leena ja paljon sellaisia poikia kuin Tapani, olisi Suomi rikas ja onnellinen maa.»

Riemuisena kaikuvat ilmoille nuorten laulun raikkaat sävellet. Juhlallisena yhtyy niihin ikuisen salon humina, ja yli syysmaiseman luo aurinko kultaista loistettaan.

Helmi Auvinen.

Katsos veikkaa!
Heppa siivet saa,
pilviin lennon leikkaa,
kauvas kuljettaa.

Ruusutarhain
luona levätään,
aamulla jo varhain
kotiin käännetään.

Ethän putoo,
anna kätes vaan,

sisko sulle kutoo
kultakangastaan.

Heppa huiskaa
kultasatulaa,
sisko korvaan kuiskaa,
veikko uinuaa.

Heijaa, heijaa,
armas aurinko,
unen mailla leijaa,
nuku, nuku jo!

Larin Kyösti.

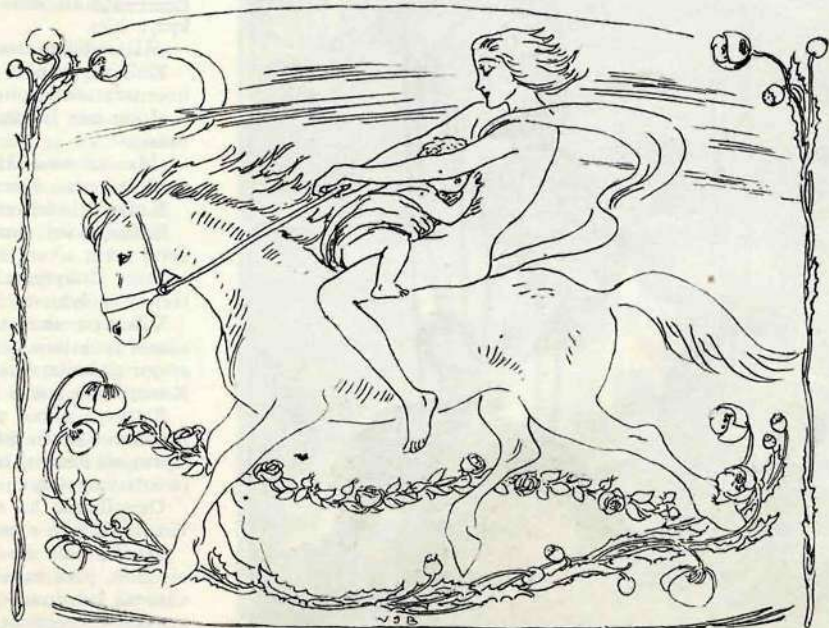
Kehtolaulu.

Heijaa, heijaa
veikkaa nukkumaan,
siskon laulu leijaa,
nuku, nuku vaan!

Peipot piipii,
puissa soitto soi,
unen henki hiipii,
keijut karkeloi.

Tontut kurkkaa
kiikun kääron taa,
tanssii pitkin nurkkaa,
kattoon katoaa.

Luokse laukkaa
unen heppa, hei,
kaviot ne paukkaa —
nyt se veikon vei!

Karitsa-neli.

Rudolf Koivumäki kuvittama satunnuskailu.

Sisar ja veli kävelivät tietä pitkin. Aurinko paistoi, kuuma oli ja veljeä rupesi janottamaan.
 »Odota hieman, kohta saavumme lähteelle», lohdutteli sisar.
 Huomasipa veli tiepuolella hevosen kavion, joka oli vettä täynnä. »Ryyppäisinköhän vettä kaviostas» kysyi hän.

»Älä millään muotoa! Muutut varsaksi, jos siihen kosket». Kulkivat vähän aikaa, ja veljen jano yltyi. Sattuipa hän huomaamaan tiepuolella lehmän kavion vettä täynnä.
 »Juon kun juonkin veden», sanoi poika. »Janottaa niin hirveästi.»

»Muutut vasikaksi jos juot», sanoi sisar ja veti veljensä käsi- puolesta pois vaarallisen kavion lähetyiltä.

Kulkivat edelleen, ja veli oli jo nääntyä janosta. Silloin näkyi taaskin tiepuolella kavio, lampaan kavio, ja vettä sekin aivan täynnä. Nyt ei veli enää kysynyt lupaa sisar- reltaan, jättäytyi hänestä hieman jälkeen, sieppasi kavion kät- teensä ja tyhjensi sen viimeiseen pisaraan.

Vilkasipa sisar taaksensa ja huusi veljeänsä, mutta veljen sijasta juoksikin hänen luokseen pieni valkoinen karitsa. Sisar arvasi paikalla, kuka karitsa oli ja rupesi katkerasti itkemään. Karitsa-veli koetti häntä lohdutella nuolemalla hänen kättään.

Sattuipa silloin rikas ruhtinas kulkemaan tietä pitkin. Hän huomasi itkevän tytön ja kysyi itkun syytä. Tyttö kertoi kaikki. Tyttö oli kaunis, ruhtinas mieltäytyi häneen, vei hänet linnaansa ja otti vaimokseen.

Onnellisena he elivät ja karitsa-veljeä hoidettiin niin hyvin, kuin vain osattiin.

Mutta sisar oli saanut kamarineidokseen ilkeän ja häijyn olennon, joka kadehti hänen onneansa ja halusi päästä hänen sijaansa ruhtinaan puoliseksi. Kamarineito meni eräänä yönä kauaksi korpeen äitinsä luo ja pyysi häntä auttajaksi aikeillensa. Äiti, joka oli häijy noita-akka, suostui mielelläänkin tyttärensä pyyntöön. Tytär vei hänet ruhtinaan puutarhaan ja kätki pensaansa.

Kun ruhtinatar saapui aamukävelyllään puutarhaan, hyökäsivät noita-akka ja kamarineito hänen kimppuunsa, sitoivat suuren kiven hänen kaulaansa ja heittivät hänet järven pohjaan.

Karitsa-veli, joka sattui olemaan saapuvilla, näki kaikki ja rupesi surkeasti määkimään.

Tästä säikähtivät noita ja hänen tyttärensä.

»Menehän, tyttö, joutuun hiomaan veitsiä ja kiehuttamaan vesiä!» sanoi noita-akka. »Karitsa on saatava pois päiviltä, voi vielä ilmiantaa meidät.»

Silloin karitsa-veli juoksi ruhtinaan luo ja pyysi päästä järvelle juomaan, janoansa sammuttaakseen. Ruhtinas päästi sen. Karitsa juoksi rannalle ja alkoi surkeasti valittaa: »Auta minua, sisko kulta! Noita-akka tyttärineen veitsiä hioo, vesiä kiehuttaa, tappaaksensa minut.»

Ja sisar vastasi järven pohjasta: »En voi auttaa sinua, veli-parkani! Raskas kivi on ripustettu kaulaani, enkä jaksa kohota ylös.» Valitellen juoksi karitsa takaisin linnaan.

Puolenpäivän aikaan se uudelleen pyysi päästä järvelle, ja ruhtinas taaskin päästi. Karitsa juoksi rannalle ja alkoi huudella sisartaan. Ei voinut saapua sisar tälläkään kertaa.

Illan suussa näki karitsa linnan ikkunasta noita-akan tyttärineen hiiviskelevän puiden suojassa, yöllä pitkät, terävät veitset. Kahuissaan karkasi karitsa ruhtinaan luo ja määki:

»Päästä, ruhtinas, minut joutuin joelle!»

Sisarensa luona luuli se löytävänsä turvapaikan.

Kuningas päästi sen, mutta hiipi itse perässä rannalle.

Täällä kuuli hän, kuinka karitsa valitteli ja sisartaan kutsui:

»Pelasta minut, sisareni! Noita-akka tyttärineen on jo saapunut linnalle, viedäkseen minut korpeen tapettavaksi.»

Mutta ei päässyt sisar nousemaan, hiljaa vain valitteli veljensä kovaa kohtaloa.

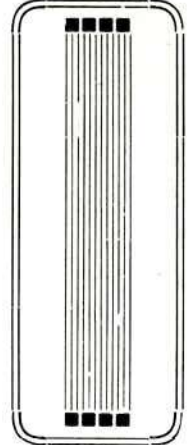
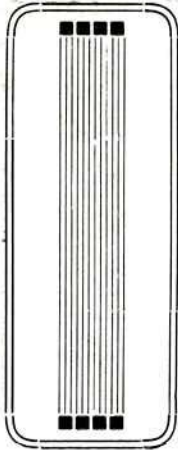
Silloin pienet kalat, jotka sisaren yläpuolella uiskentelivat, sääkivät sisarta ja yksissä voimin kohottivat hänet vedenpinnan yläpuolelle. Sisar sai kätensä suuren kiven reunalle ja laahasi itsensä kivelle.

Ruhtinas kun hänet huomasi, syöksyi veteen, ui hänen luoksensa, katkasi terävällä miekallaan kiveä pitävän nuoran, joka hänen kaulastaan riippui ja vei puolisonsa rannalle.

Sisar riensi syllelemään karitsa-veljeään, joka samassa muuttui jälleen ihmiseksi. Ja niin he kolmisin onnellisina läksivät astumaan linnaa kohti.

Mutta noita-akka tyttärineen pakeni synkkään korpeen.

Tyttöjen kamari.

Esterillä oli vaikea läksy, ja useinhan läksyt ovat leikin jälkeen vaikeita, niin että hän olisi tarvinnut mielestään hyvin rauhaisan kolkkan päntätäksensä sen päähänsä. Mutta sellaista kolkkaa ei talossa ollut. Lastenkamarissa posmitti Olli maantietoa, ruokahuoneessa katettiin illallispöytää, isä kirjoitti kamarissaan — lyhyesti sanottuna: kaikki paikat olivat siksi rauhattomia, ettei niin vaikeata läksyä kuin Ranskan vallankumousta voinut sellaisessa melussa yrittääkään.

Yht'äkkiä Esteri kuitenkin keksi pelastavan keinon. Hän keräsi kirjansa ja muistivihkonsa ja pujahti ullakolle. Siellä oli pienoinen kamari, jossa palvelustyöt kesäisin asustivat. Usein ei Esteri siellä ollut käynyt, sillä hän kuten toisetkin lapset oli huonoissa väleissä karjakon kanssa, jota he hänen toimensa takia haukkuivat takanapäin Kura-Leenaksi. Nyt ei huoneessa ollut ketään, joten Esteri astui rohkeasti sisään.

Uh, miten kolkko se oli! Pari sänkyä, saman verran tuoleja sekä pöytä, — siinä koko huoneen sisustus. Seinälaudat olivat mustuneet ja ikkuna oli uutimia vailla.

Esteri olisi kääntynyt takaisin, mutta hänen uteliaisuutansa herätti pöydällä oleva paperilippu, johon oli huonolla käsialalla kirjoitettu muutamia rivejä. Hän luki siitä:

»Isällä oli mökkikin
ja pari papusarkaa,
vaan surunmaljalla juotettu
on tätä tyttöä parkaa.»

Alla oli: »Tämän laulun kirjoitti Leena Konttinen.»

Esteri oli hämmästynyt. Hän tiesi jo, että runoilijat kirjoittavat lauluja, mutta että Kur... tuota heidän Leena, joka on vain karjakko, tekee sellaisia, se oli hänelle yllätys. Hän aikoi ensin juosta alas näyttämään löytöä äidille, mutta maltoi sentään mielensä lukien yhä uudelleen Leenan säkeitä.

»Onkohan Leenan ollut ikävä, kun on kirjoittanut noin surullista», — ajatteli Esteri alakuloisena. Ennen ei ollut juolahtanutkaan hänen päähänsä, että Leenan jörömäisyys saattoi olla surua. Nyt vasta hän huomasi, että Leena oli heillä vieras, tullut tavalliseen muutto-aikaan, niin ettei häneen sen suurempaa huomiota kiinnitetty. Toiset palve-

lustytötkin tuntuivat häntä vierovan, jonka tähden hän eleli ja toimiskeli enimmäkseen yksin.

Esteri yritti lukea, mutta ajatukset eivät vaan ottaneet pysyäkseen luettavassa. Hän meni jälleen alas ja tapasi äidin makuukamarista.

— Äiti!

— No mikä nyt on? — kysyi äiti, nostamatta päätään.

— Leenan on ikävä meillä, — puhui Esteri hämillään kiireisesti.

— Leenanko? Mistä sinä sen tiedät; hänhän laulelee melkein aina, — sanoi äiti katsoen ihmeissään huolestuneeseen Esteriin.

— Niin, täällä alhaalla, mutta ylskamarissa on hänen tekemänsä laulu, ja se on niin surullinen.

— Luitko sinä sen! — huudahti äiti, ja nyt vasta Esteri itsekin huomasi tehneensä jotain luvatonta.

— Niin kun se oli pöydällä, — puolusteli hän punastuen.

Mutta äiti ei virkkanut mitään, vaan pisti työnsä laatikkoon ja meni heti ylskamariin viipyen siellä hetken. Ja takaisin tullessaan näytti hän siltä, kuin olisi hän tehnyt tärkeän löydön tai keksinnön.

— Tyttöjen kamari täytyy valkaista juhannukseksi, — sanoi hän isälle illallispöydässä.

Kun isä näytti sitä ihmettelevän, lisäsi äiti:

— Ikäväänhän siellä kuolee, kun on musta kuin riihi.

— — —

Ja kun tytöt juhannusaattona tulivat saunasta, oli kamari häikäisevän puhtas, seinät lumenvilkeat, lattia pesty ja ikkunoissa punaraitaiset verhot. Pöydällä nuokkuivat unikat ja seinillä komeili kolme taulua: Esterin »Kuningatar Blanka», Annikin »Kaniineja» sekä Ollin »Koipeliinin linnustus». Ensimmäinen oli pantu Leenan vuoteen yläpuolelle.

Äiti ja Esteri eivät voineet olla toisilleen hymyilemättä, kun Leenan iloinen huudahdus — voi minun päiviäni! — helähti avointen ovien kautta ylisiltä aina ruokahuoneeseen saakka.

Hovin mahtikkahan maalla
oli myöskin Torron tölli,
siellä isän, äidin luona
kasvoi Jukka, mörökölli.

Turhaan soivat isän saarnat,
turhaan äidin vitsa vinkui;
likaisna hän kylät juoksi,
niinkuin varsa potki, rinkui...

Siten puoli-metsäläisnä
käydä jurnotteli Jukka,
nenä „valoi kynttilätä“,
pörröisenä pöllys tukka...

Syksyllä jo Jukan olis
pitänyt myös alkaa koulu,
mutta turhaan kopisteltiin...
ja nyt käsiss' on jo joulu!

Mutta kilpahiihdot piti
juhlan alla hovin Franssi,
ja mi ihme! Jukka julli
myös tuon pillin mukaan tanssi,

että kisailun sen voitti...
Ja nyt Franssi kaikkein kuullen
lisäpalkinnoks soi hälle
kutsun hovin joulupuulle...

Ja jäi tuolle kutsullekin
tekemättä vastatenä.
Lähtiessä virkkoi äiti:
„Puhdista nyt edes nenä!“

TORRANJUKKA

Mutta yhtä härkämpäisnä
Jukka hoviin astui topsi,
ensityökseen Franssin kanssa
kahvin kera pullaa popsi...

Sitte saliin saatettiin hän
siistein herraslasten joukkoon,
kuusen ääreen... häpeissään nyt
Jukka painui ovenloukkoon...

Siellä toisten pilkkaamatta
kuvastimeen murjotteli,
sipas tukkaa, pyyhkäs nenää,
omiss' aatteissansa eli...

Joululahjankin sai Jukka,
kukkokansi Aapiskirjan,
siitä kuvat toinnuttuaan
katsoi kanssa hovin Irjan...

Viimein tyytyväisin mielin
hovista hän kotiin palas,
ja senjälkeen, ihme, kumma!
aivan toisin olla halas:

oli kiltti, meni kouluun,
nenä puhtaana jos kellä,
puku hyvin parsittuna,
siljä pää kuin pääskysellä...

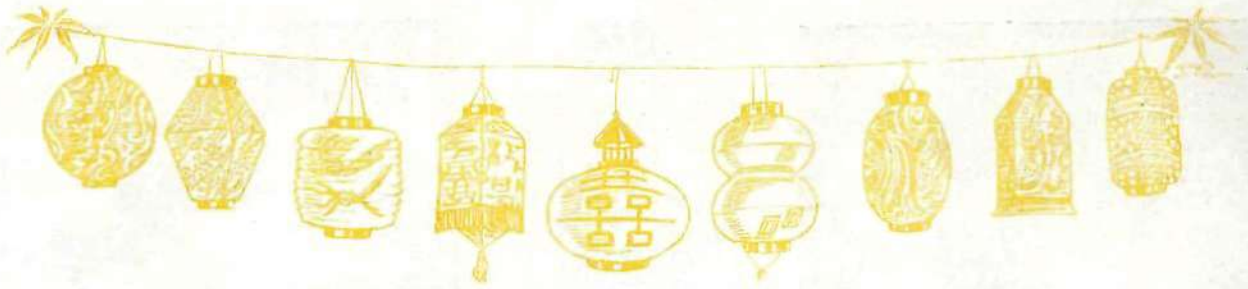
Ja niin hovin puhtaus, hyvyys,
joulukuusen kirkas hohto,
Jukan härkämpäisyydelle
oli kaikkein paras rohto...

Kääntymys niin Jukan kävi
vanhaan viisahasen viisuun:
Päivänpaiste, vaan ei myrsky
miehen yltä nutun riisuu...

Rpt K—nen.

Kadonnut kauris.

Satunäytelmä.

Henkilöt:

TSI-AN, Kiinan leskikeisarinna.
HO-NA-LA, hänen tyttärensä.
TSAI, hänen poikansa.
WENG-HIEN, ylituomari.
YUNG-TSCHUNG, ylimäinen kokkimestari.
PING-CHU-HAN, ylimäinen teenkeittäjä.
TANG-HUAN, vanginvartija.
KIEN-LUNG, köyhä kalastaja.
JIH-NIAO, hänen tyttärensä.
LAO-LUNG, rosvo.

*Taphtuu Kiinassa. Aika: Oli kerran . . .
 Näyttämönä kiinalainen maisema.*

Ylimäinen kokkimestari.

YUNG-TSCHUNG (tulee vasemmalta): Sitä minä arvelinkin! Turhaa hätäilemistä vain! Hänen Majesteettinsä ei vielä ole herännyt aamu-unestaankaan. Varmaan hänellä nyt taas on ollut yksi noita levottomia öitä, jolloin hän näkee pahoja unia, ja silloin hän aina on aamusin niin väsynyt, että nukkuu puoleen päivään asti! No, voinhan minä odottaa; siihen minä olen tottunut, mutta hauskaa se ei ole . . . (Huokaisee.) — Ei, ei, keisarivainaan aikana kaikki oli aivan toisin! Hän oli oikea taivaan pyhä poika, maan edusmies ja kansansa isä! Täsmälleen kello kahdeksan hän aamusin nousi vuoteeltaan ja sitten . . . No niin, se oli siihen aikaan, se! — Kah, tuoltahan tulee prinsessa! —

HO-NA-LA (tulee oik.): Hyvää huomenta, Yung-Tschung.
YUNG: Hyvää huomenta, Teidän Suloutenne!

PRINSESSA: Sanokaapa, kokki kulta, mitä me tänään saamme aamiaiseksi?

YUNG: Se seikka riippuu kokonaan Hänen Majesteetistään. — (Laskien sormiaan.) — Aijoin ehdottaa hänelle haidan eviä mustien sokeroimattomien tee- leipien kera, papukaijan kieliä, kalalokin rintaa, suolattua riisiä osteriöljyn kera sekä pääskysen pesiä, jotka vastikään saapuivat Jaavan saarelta. Oh! niistä syntyy kerrassaan mainiota keittoa. Ja sitten aijoin vielä ehdottaa täsmälleen viisisataa vuotta vanhoja linnun munia. Mikä hurmaava tuoksu niissä onkaan! Ja lisäksi minulla vielä on keitettyä koiran sekä kissan lihaa vesikastanjamakaronien kera, kuivattuja

Ylimäinen teenkeittäjä.

onkimatoja ja suolattuja tuhatjalkaisia, appelsiineja, meloneja, valkosipulia, kuivattuja ostereita sekä mustekalaa! Ei voi ajatella mitään herkullisempaa! Ja lisäksi minä vielä valmistan salaattia teelehdistä, jotka ovat lionneet kaksi viikkoa etikassa, ynnä pannukakkua jauhomakarooneista sekä kaikellaisia vehnä- ja hirssiruokia, kuten esimerkiksi . . .

PRINSESSA (keskeyttäen hänet): Oi, oi, miten mainiota! Tulen aivan nälkäiseksi, kun ajattelen riisiä ja vehnää ja hirssiä ja salaattia! Mutta minulla ei ole aikaa seistä tässä löpöttelemässä, kokki kulta! Riennän tuonne puutarhaan valkosen kauriini luo sitä ruokkimaan. Pitäkää te vain varanne, etten anna sille kaikkia vihanneksia!

YUNG (säikähtäen): Sitä Teidän Suloutenne ei toki tee! Tehän saatatte minut aivan peljästyneeseen, sillä jollen voi hankkia vihanneksia, jotka juuri ovat keisarinna mieluiseksi, niin hän ruoskittaa minut kuoliaaksi!

PRINSESSA: En, kunnan pikku kokkiseni, minä kyllä jätän niitä hiukan jällekin. Näkemiin!

YUNG (kumartaa syvään ja kohottaa samalla kätensä, pitäen etusormet pystyssä): Armollisin Prinsessa! minä olen teidän jalkojenne tomu! — (PRINSESSA poistuu vasemmalle.) Sen jälkeen kun prinsessa Ho-Na-La sai pikku kauriin hoidettavakseen, hän ei ajattele mitään muuta. — No, kas vain, tuossa on Ping!

PING-CHU-HAN (tulee vasemmalta): Hyvää huomenta, Teidän Hyörynyöryläisyytenne!

YUNG: Hyvää huomenta, Teidän Pitkälettinen Ylhäisyytenne!

PING: Lautasten nuolija!

YUNG: Teeveden latkija!

PING: Mitä tämä on? Tehän haukutte minua! Te varmaan unohdate, että minä viisi päivää sitten tulini korotetuksi aatelissätyyn ja olen saanut kultaisen teekannun aateliskilpeeni!

YUNG: Ja te unohdate, että minä jo viidentoista vuoden ajan olen vamistanut — ainoastaan mieluiseksi hoville!

PING: Vaiti! Keisarinna tulee! Te tyhjä appelsiinin kuori!

TSI-AN (tulee oikealta):

YUNG: Uskallanko minä syvimmässä alamaisuudessa kysyä, miten Teidän Keisarillinen Leskimajesteettinne on suvainnut nukkua viime yönä?

TSI: Mitä kummaa se teihin kuuluu? Mokomat nuuska- viisaat ja hävyttömät kysymykset voitte säästää itsellenne! Josko minä olen suvainnut nukkua? Onko ennen mokomaa kuultu? Kiinan keisarinna nukkuu kuten hän itse tahtoo, ja sillä hyvä! — (Ping-Chu-Hanille.) — Ja te, pöllöpää! Mitä te siinä seisotte töllistellen, kysymättä edes miten minä voin! Jollette enää tunne hovitapoja, olisitte voinut olla pyrkimättä keisarilliseksi ylihoviaamutevedenkeittäjäksi!

PING: Minä olen tompelli, Teidän Majesteettinne! Minä olen yksinkertaisin kaikista Teidän Armonne palvelijoista, en uskaltanut, sillä...

TSI: Ei, te ette paljoakaan uskalla! Ja kuulkaa mitä hirmuista teevesisotkua te olette minulle tarjonnut kolmena viime aamuna! Teen pitää olla niin väkevää, että lusikka pysyy pystyssä kupissa! Sen te tiedätte! — Mutta minä en ehdi tässä kuunnella teidän lörpötyksiänne! Minun täytyy joutua erottamaan virasta neljätoista ministeriä ja mestauttamaan pari kolme mandariiniä! (Poistuu vasemmalle.)

PING: Hänen Majesteettinsapa on erittäin rakastettavalla tuulella tänään...

YUNG: Kuten tavallisesti. Mutta menkää te, velikulta, vain keittämään kunnollista teetä! (Poistuu vasemmalle.)

PING: Mitä? Mitä hän sanoi? Luulenpa, että hän morkkasi minua, tuo hävytön mies! Ensimmäinen keisarinna haukkuu pataluhaksi, ja sitten hovikokit pitävät pilkkanaan! Oi, sinä suuri Buddhan hammas, kuinka minua kiukuttaa! — (Kuuluu huutoa ja itku.) — Mutta mitä nyt on tapahtunut?

PRINSESSA (tulee itkien vasemmalta): Voi minua onnetonta! Minun kauriini, minun valkoinen kauriini!

PING: Uskallanko kysyä Teidän Suloudeltanne, mitä on tapahtunut?

PRINSESSA: Mitäkö tapahtunut? Kun juuri äsken menin alas puutarhaan viemään vihanneksia ja kastanjoita valkoselle kauriilleni, se ei enää ollutkaan siellä! Minä kutsun ja kutsun, mutta se vain ei tule! Etsin sitä kaikkialta puutarhasta, mutta en löydä. — (Tyrskähtää taas itkuun.)

PING: Sitten se on varmaan juossut metsään...

PRINSESSA: Ei, sitä se ei ole voinut. Puistoahan ympäröi korkea muuri; ei, sen on varmaan joku ampunut.

TSI (tulee vasemmalta): Mikä on ammuttu?

PRINSESSA: Minun kauriini, minun valkoinen kauriini! Ajattelpapas, äiti, alhaalla pikkuportin luona, joka johtaa puutarhasta metsään, minä löysin tuoreita veripisaroituja ja valkosia karvoja sen turkista, — oi, minun kauristani, minun kauristani!

PING: Olisikohan joku salametsästäjä ampunut sen?

TSI: Salametsästäjäkö? Kas se kuulostaa joltakin se! Niin, sala-ampuja varmaan on surmannut sinun kauriisi!

PRINSESSA: Luuletteko niin, äiti?

TSI: Niin juuri! Haa! — ja minä myöskin tiedän, ken on sen tehnyt! Menisittekö, Ping-Chu-Hang, pian vanginvartijan luo sanomaan, että hän heti tulisi tänne, ja sen tehtyänne sanotte ylituomarille, että myöskin hän tulisi minua tapaamaan!

PING: Minä suutelen Teidän Majesteettinne vasemman käden varjoa! (Poistuu oikealle.)

TSI: Älä ole huolissasi, tyttäreni, sinä saat kostaa!

PRINSESSA: Minä en välitä kostosta, minä vain tahtoisin kauriini takaisin!

TSI: Palaja nyt linnaan ja mene huoneeseesi pesemään silmäsi. Kiinalainen prinsessa ei milloinkaan itke!

PRINSESSA (poistuu oikealle).

TSI: Vihdoinkin! — Ha-haal nyt saavat taas kidutuspenkit työtä! Kidutuspenkit ne ovat minun parhaat ystäväni! Tällä kertaa kalastaja joutui minun kynsiini ja nyt hän on kuoleman oma!

TANG-HUAN (tulee oikealta).

TSI: Tunnetko kalastajan, joka asuu tuolla vuorten solassa?

TANG: Tunnen kyllä, Teidän Majesteettinne!

TSI: Hänet, joka tuo kaloja linnaan?

TANG: Niin juuri, Teidän Majesteettinne!

TSI: Kiiruhda pian ja vangitse hänet, missä ikinä tapahtunkin!

TANG: Hyvä, Teidän Majesteettinne! (Poistuu vasemmalle.)

WENG-HIEN (tulee oikealta).

TSI: No, ylituomari!

WENG: Teidän Majesteettinne on käskenyt...

TSI: Seuratkaa minua! (Molemmat poistuvat vasemmalle.)

JIH-NIAO (tulee oikealta): Minua niin kovin pelottaa, — en tiedä itsekään miksi. Kunpa vain isä pian palaisi kotiin mereltä. Mikä hirvittävä ilma olikaan viime yönä! Myrsky ulvoi kuin villipedot olisivat metsässä raivonneet. — (Tähyystää vasemmalle.) — Ah, tuolla jo onkin isän pursi, — kas mitä vauhtia se kiihtää! Nyt se saapuu rantaan, — näyttääpä siltä kuin isällä ei olisikaan kaloja, — hän jättää korin veneeseen. — Isä, isä! — (Juoksee pois vasemmalle.)

JIH-NIAO ja KIEN-LUNG (tulevat takaisin vasemmalta).

JIH: Eikö ainoatakaan?

KIEN: Ei, kallis pikku tyttöseni, ei ainoatakaan kalaa! Puolet verkoistani ovat revenneet rikki ja toiset puolet ajautuneet pois, en tiedä mihin. Kalastajan elämä on vaivaloista ja tukalaa!

JIH: Pelkäsin niin hirveästi sinun tähtesi yöllä.

KIEN: Niin, merellä oli kauhea ilma! Vene oli kaksi kertaa vähällä kaatua, peräsimeni olen kadottanut, verkkoni menetänyt, eikä minulla ole ainoatakaan kalaa. Mitä minun nyt on tehtävä?

JIH: Älä menetä rohkeuttasi, isä! Minä ryhdyn heti uusien verkkojen kutomiseen. Mene vain kotiin ja paneudu levolle, olethan väsynyt! Minä tuon sinulle teetä ja lämmintä riisiä, ja kun sitten olet syönyt, sinun pitää nukkua!

KIEN: Jih-Niao, minun pieni auringonsäteeni, mitä minä tekisinkään, ellei minulla olisi sinua? Mutta nyt minun täytyy ensin mennä palatsiin ilmottamaan kokille, että minun on ollut mahdoton hankkia kalaa tänä päiväksi.

JIH: Senhän minäkin voin tehdä!

KIEN: Ei, ei, minä menen mieluummin itse. Sillä siellä saa osakseen kovia sanoja, ehkäpä myös iskuja.

JIH: Isä parka!

KIEN: Minä tulen kohta takaisin. (Aikoo mennä.)

TANG-HUAN (tulee vasemmalta): Seis! Keisarinnan nimessä minä kiellän sinua liikahtamasta!

KIEN: Kiellätkö menemästä palatsiin? Minä en ymmärrä...

TANG: Et tarvitsekaan ymmärtää; sinä jäät paikoillesi.

JIH: Mutta mitä tämä merkitsee?

Prinsessa Ho-Na-Lu.

Kalastaja ja hänen tyttärensä.

Ulituomari.

KIEN: Minä en tiedä, mutta en voi muuta kuin totella!

TANG: Siihen minäkin sinua kehoittaisin, ellet tahdo maistaa miekkani terää!

JIH: Isä, isä, minä niin pelkään! (**KEISARINNA** tulee vasemmalta **WENG-HIENIN** seuraamana.)

TSI: Tuossa hän on!

WENG: Hänen Majesteettinsa on kertonut minulle, että sinä, Kien-Lung, olet viime yönä ampunut prinsessa Ho-Na-Lan valkoisen kauriin!

KIEN: Minäkö?

WENG: Niin, eikä sinua nyt suinkaan ensimmäistä kertaa syytetä salametsästyksistä!

KIEN: Salametsästyksistä? Minuakof

Kiinan viisikynsisen lohikäärmeen nimessä...

WENG: Vaiti! Prinsessan valkoinen kauris on kadonnut viime yönä, eikä...

KIEN: Mutta sillehän minä en voi mitään! Se on ehkä hypännyt puutarhan muurin yli!

TSI: Mahdotonta! Sinä tiedät yhtä hyvin kuin minäkin, ettei kauris voi hypätä niin korkealle, ja sitä paitsi...

WENG: Sallitteko, Teidän Majesteettinne? Ja sitä paitsi on löydetty sen valkoisia karvoja ja tuoreita veripisaroiita pikkuportin luona, joka johtaa puutarhasta metsään!

TSI: Ja sinulla on avain tuohon pikkuporttiin, uskallatko kieltää sen?

KIEN: En! Tunnustan kyllä, että minulla on avain, mutta...

JIH: Isä ei ole lainkaan ollut kotona viime yönä!

TSI: Kuuletteko, Weng-Hien, hänen oma tyttärensä tunnustaa hänen olleen ulkona viime yönä!

JIH: Niin, merellä; kalastamassa!

WENG: Se on vain tekosyy! Sinun on nyt parasta vaijeta, tyttöseni! Kien-Lung, sinä et siis ollut kotona viime yönä? Olitko vaiko et?

KIEN: Purteni on...

TSI: Vaiti! Sinä tiedät, ettei pikkuporttiin ole olemassa kuin kaksi avainta. Toinen niistä on *minulla*; toisen olen jättänyt sinulle, voidaksesi mahdollisimman nopeasti tuoda elävät kalasi linnaan!

WENG: Süs kaikki vuttaa siihen, että Kien-Lung on surmannut kauriin puutarhassa ja laahannut sen ulos pikkuportin kautta!

JIH: Kaikkein Armollisin Keisarinna! Olkaa armahtavainen ja kuulkaa minua! Isä on ollut merellä jo eilisestä puolipäivästä asti! Katsokaa tuonne, hän ei ole vielä vetänyt purttansakaan maalle, eikä...

TSI: Vaiti! Vaiti valheinesi! Prinsessa Ho-Na-La on vaipunut syvimpään surruun kuolleen kauriinsa tähden! Hän ehkä sairastuu, tulee kuolemansairaaksi surusta!

KIEN: Ah, te oikeudessa pysyvä tuomari! Tutkikaa minun köyhä majani ja katsokaa, onko kauris siellä!

WENG: Sinä olet tietysti viekkaasti katkenyt sen metsään toistaiseksi! Kaikki teidän tekosyynne ovat hyödyttömiä; kaikki asianhaarat todistavat sinua vastaan: se, että olit poissa kotoa viime yönä, pikkuportin avain, joka on ainoastaan *sinulla*, ja... Mitä Teidän Majesteettinne suvaitsee käskää?

Vangimartija.

TSI: Ensinnäkin tämä kalastaja on vangittava ja teljettävä kuparitornin alimpaan tyrmään!

WENG: Ja kun toiseksi lähetämme väkeä hänen mökilleen ja seudun muuhun ympäristöön etsimään, niin me kyllä löydämme kadonneen kauriin. Myöskin venettä on tarkoin tutkittava!

KIEN: Niin, tehkää se! Tutkikaa kaikki! Minun viattomuuteni on silloin käyvä selvästi ilmi!

TSI (Wengille): Meidän täytyy saada hänet tunnustamaan. Ellei hän tee sitä hyvällä, niin — onhan meillä kidutuspenkki.

WENG: Kidutuspenkki!

TSI: Huomatkaa, mitä sanon! Ellei muu auta, niin käytäkää kidutuspenkkiä; hänen täytyy tunnustaa!

KIEN: Voi, meitä onnettomia! Kuan-Ti, oikeuden jumalatar ja Thien-Khu, taivaan herra, auttakaa meitä!

JIH: Armoa, armoa! — (**KEISARINNA** ja **WENG** poistuvat vasemmalle.)

JIH: Olkaa armahtavainen, hyvä vanginvartija!

TANG: Voithan sinä ymmärtää, etten minä voi muuta kuin totella. Kun keisarinna käsksee, että isäsi on vietävä vankeuteen, niin hän on vietävä vankeuteen!

JIH: Mutta isä on viaton!

TANG: Voi hyvinkin olla...

KIEN: Ymmärrän kyllä, ettet voi muuta tehdä... Luotan kuitenkin siihen, että aika on osottava minut viattomaksi. Älä kadota rohkeuttasi, Jih-Niao. Olen syvästi suruissani siitä, että sinä, viaton lapseni, saat kärsiä minun tähteni...

JIH: Älä toki sano niin, isä! Minä vain niin sydämestäni tahtoisin jäädä sinun luoksesi! Milloin luulet heidän päästävän sinut vapaaksi?

KIEN (hetken vaiettuun): Sanonko sinulle totuuden?

JIH: Sano, sano, isä! —

KIEN: En luule milloinkaan pääseväni elävänä heidän käsistään...

JIH: Et milloinkaan!

KIEN: En milloinkaan. Saan valmistautua kuolemaan — ehkä jo tänä iltana...

JIH: Mutta sinähän olet viaton! Oi, miksi keisarinna kohtelee sinua näin?

KIEN (vetäen Jihin syrjään ja puhuen hänelle erikseen): Jospa tietäisin, ettet siitä kovin peljästyisi, niin mielelläni uskoisin sinulle erään salaisuuden, mutta... osaatko vaieta?

JIH: Tiedäthän sen.

KIEN: Siis kuule. Tiedätkö, ken oikeastaan on sinun sokea kasvattiveljesi Tai-Kung?

JIH: Sinähän olet sanonut hänen olevan köyhän orpopojan, jonka olet armeliaisuudesta ottanut luoksesi.

KIEN: Mutta hän onkin keisarinnan ja keisarivainajan vanhin lapsi!

JIH: Mitä? Keisarinnanko lapsi!...

KIEN: Niin. Mutta keisarinna on aina tahtonut salata sitä. — Ja siksi hän jättikin lapsen minun huostaani, käskien minua pitämään sitä maailmalta piilossa.

JIH: Mutta miksi hän antoi hänet sinun huostaasi, sillä olihan Tai-Kung hänen oma lapsensa?

KIEN: Hän pelkäsi kansan vihaa, sillä jos kansa olisi saanut tietää keisarinnalla olevan sokean lapsen, mikä on merkki siitä, ettei hän ole jumalten suosiossa, hänet olisi voitu syöstä pois Kiinan valtaistuimelta. — Ja nyt hän puolestaan vainoo minua siitä syystä, etten minä hänen mielestään ole pitänyt Tai-Kungia kyllin ankarasti silmällä, salliessani hänen joskus seurustella muidenkin ihmisten parissa, minkä seikan keisarinna on huomannut. Mutta ennen kaikkea hän vainoo minun henkeäni siksi, että minä, paitsi häntä itseään, olen ainoa, joka tunnen tämän salaisuuden.

JIH: Oi, isä! Nyt myöskin ymmärrän, miksi kerroit, että...

KIEN: Niin, lapsi parkani! Sanoessani Tai-Kungin olevan kerjäläispojan, sanoin sinulle ainoan valheen, minkä olen koskaan sanonut, mutta nyt sinä ymmärrät, miksi sen tein, ja voit ehkä antaa sen minulle anteeksi!

JIH: Oi isä, isä! miksi sanot noin?...

TANG: No, tuleeko siitä mitään? Eteenpäin — kuparitorniin! —

JIH: Oi armoa, armoa! Älkää viekö pois isääni! — (**TANG-HUAN** ja **KALASTAJA** poistuvat vasemmalle.) Isä parka! Nyt hän kahleisiin kiedottuna saa yksinään istua pimeässä kellarissa. Voi, jospa voisin olla hänen luonaan! Mitä minun pitääkään tehdä? Olen kuullut sanottavan, että Kuan-Tillä, oikeuden jumalattarella, on temppelel linnan puistossa. Jospa vain löytäisin sinne, hän varmaan kuulisi minua, jos pyytäisin häntä vapauttamaan isäni. Olisikohan temppelel tuolla puutarhan reunassa! (**Poistuu vasemmalle.**)

PRINSESSA ja **TSAI** (tulevat vasemmalta).

PRINSESSA: Minun on niin kovin paha olla...

TSAI: Eihän sinun tarvitse pelätä, sisko, kun minä olen mukana!

PRINSESSA: Niin, rakas pikku veli, mutta kun emme voi mistään löytää valkoista kauristani!

TSAI: Mennään vielä kauemmaksi, niin ehkä löydämme. Oli hyvä, että äiti jätti pikkuportin auki, niin pääsimme ulos puutarhasta! Onhan tämä hauskaa, eikö olekin? Älä pelkää! Minä melkein toivon, että näkisimme lohikäärmeen taikkapa tiikerin!...

LAO-LUNG (on tullut oikealta näyttämölle edellisen kuussa): Eikö rosvo ole yhtä hyvä?

PRINSESSA: Kuka te olette?

LAO-LUNG: Minä olen Lao-Lung, metsän rosvo, ehkä nyt tunnette minut!

PRINSESSA: Me olemme hukassa!

TSAI: Jospa minulla vain olisi miekka!

PRINSESSA: Säästäkää meidän henkemme!

LAO: Säästäisinkö teidän henkenne? Näen teidän puvuistanne, että kuulutte keisarilliseen perheeseen; sellaiset kultapalat aina säästetään!

PRINSESSA: Mitä aijot tehdä meille?

LAO: Ensinnäkin sidon teidän kätenne ja jalkanne ja vien tuonne vuorenrotkoon, sitten minä koetan saada jostain siepatuksi pari muulia, joilla veisin teidät varmaan paikkaan kauas pois ja sitten...

PRINSESSA: Tsai, ala juosta minkä jalkasi kantavat!

LAO: Jos yritättekin karata, olette kuoleman omat! Kyllä minä sinut...

TSAI: Minä en jätä sinua, Ho-Na-La! Mutta sinä, hävytön rosvo, tiedätkö keitä sinä uhmailt? Me olemme keisarinnan lapsia!

LAO: Keisarinnanko lapsia? No, sitä parempi! Sittenpähan saan teistä suuret rahat lunnaiksi! Eteenpäin! Tätä tietä! — (**Ajaa HO-NA-LAN** ja **PIKKU PRINSSIN** oikealle.)

JIH-NIAO (tulee vasemmalta): Ei, en löydä temppeleliä! Olen niin onneton! Kuinka nyt voin palata kotiin yksinäni? Kuinka tyhjää ja kolkkoa siellä kaikki on, kun isä on poissa! En koskaan enää voi olla iloinen. (**Itkee. Näyttämön takaa kuuluu PRINSESSAN apua huutava ääni.**) Kuka se oli? — Huusiko joku apua? Juoksenpa katsomaan! (**Poistuu oikealle.**)

YUNG-TSCHUNG (tulee levottomana vasemmalta): Mihin ihmeessä prinssi ja prinsessa ovat hävinneet? Vastikään he olivat tuolla puutarhassa. Mutta enpä — kautta Buddhan hampaan! — voi ymmärtää, mihin he sieltä niin äkkiä hävisivät! Prinsessa hoi! Ho-Na-La hoi! Tsai hoi!... Rakkaat lapset, missä te olette? — Jaa-a! Ellen minä heitä kohta löydä,

niin on kuin onkin pää parkani menneenä kalua! Voi sentään minua poloista! Jo... jo hiki tirraa läpi otsanahan ja jalat tahtovat mennä linkkuun! Jalat so! Oletteko kunnossa! — Noiden lasten täytyy löytyä hinnalla millä tahansa! Parempaa prinssiä ja prinsessaa! ei ole koko maailmassa! He eivät ole juuri tulleet äitiinsä, sen minä takaan, mutta sitä enemmän isävainajaansa! — Rakkaat lapset, missä te olette? Tulkaa toki, kun poloinen Yung-Tschung kutsuu teitä! Joutukaa, joutukaa! — Ho-Na-La hoi! — Prinsessa hoi! — Ehkä on jokin villipeto heidät ryöstänyt? — Voi, voi sentään! Kaksi pataljoonaa sotamiehiä lähetettiin heitä etsimään, heti kun huomattiin lasten poistuneen puutarhasta, ja keisarinna parka, joka itse ensimmäiseksi huomasi heidän kadonneen, raivoaa nyt kuin mieletön! Jolleivät nuo sotamiehet löydä, mitä etsivät, käy heidän samoin kuin minunkin! Eikä se ole juuri hauskaa! Jalkani vapisevat niin, että tuskin voin kävellä, ja pää parkani — onkohan se enään tallellakaan? (**Koettelee päätään.**)

JIH-NIAO (tulee oikealta): Teidän Ylhäisyytenne!

YUNG: No, mitä nyt?

JIH: Vieköä minut pian keisarinnan luo, minulla on hänelle hirveän tärkeää asiaa!

YUNG: Niin... tuota noin... enpä oikein tiedä, voinetko sinä päästä keisarinnan puheille. Häntä on tällä hetkellä sitaipaitsi hyvin vaarallista lähestyä!

JIH: Minun täytyy, kuuletteko, täytyy tavata häntä! Koko Kiinan tulevaisuus on kysymyksessä!

YUNG (hiljaa): Tyttönen on varmaan keksinyt jonkun salaliiton! (**Ääneen.**) Mutta sanohan toki minulle, mikä on hätänä!

JIH: En, ainoastaan keisarinnalle voin uskoa, mitä olen nähnyt! Mutta kiiruhtakaa; ellette joudu, voi teidän päanne olla vaarassa!

YUNG: Minun päänikö! Mitä sinä sanot!

JIH: Kiiruhtakaa!

YUNG: Johan minä olen alkanut juosta! No, nyt on koko maailma ylösalaisin! — Tuollahan keisarinna näkyy tulevankin! Minä juoksen pian ilmottamaan hänelle... (**Poistuu vasemmalle.**)

JIH: Ah, nyt isäni pääsee vapaaksi! — ellei, niin... Oi, miten olen väsynyt! Miten hirveästi olenkaan juossut. Joka kerran kuullessani äänen, luulin ryöväriin juoksevan kintereilläni!

TSI (tulee vasemmalta): Ken sinä olet ja mitä tahdot? Mitä minä näen? Sehän on kalastajan tytär!

JIH: Armollinen Keisarinna, kuulkaa mitä minä sanon. Minä tiedän, missä prinssi Tsai ja prinsessa ovat!

TSI: Mitä? Missä he ovat? Puh!

JIH: Minä sanon, jos...

(**WENG-HIEN** ja **YUNG-TSCHUNG** tulevat vasemmalta, **PING-CHU-HAN** oikealta.)

WENG: Teidän Majesteettinne, on mahdollista löytää jälkeäkään keisarillisista lapsista!

Rosvo Lao-Lung.

Keisarin leskikeisarinna.

TSI: Ei tarvitsekaan. *Minä* tiedän, missä he ovat!
WENG: Tietääkö Teidän Majesteettinne?
TSI: Kyllä, tarkoitan — tämä pieni tyttönen tietää sen.
YUNG (itseksensä): Ja minä hölmö kun luulin...
TSI: Mutta sanohan siis toki, missä he ovat!
JIH: Kuulkaa kaikki, mitä minä nyt sanon: Minä vannon Kiinan viisikynsisen lohikäärmeen nimessä, minä vannon kautta tuon kultaisen linnan ja auringon punaisen kehän, että olen tänään nähnyt prinssin ja prinsessan! Mutta minä vannon myös, että jollei isääni, joka on viattomasti teljetty tuonne linnan vankilaan, heti päästetä vapaaksi, ei mikään mahti, ei kidutuspenkkikään voi minua pakottaa ilmaisemaan sitä, minkä tiedän!
PING: Se on kepponen! Hän vain tahtoo vapauttaa isänsä!
JIH: Toistan vielä: Päästetään isäni vapaaksi ja kiiruhtakaa.
TSI (hiljaa Weng-Hienille): Voimmehan tuottaa kalastajan tänne ja pitää häntä silmällä, ettei hän pääse karkaamaan. Kun tyttö sitten on puhunut salaisuutensa, panetamme hänet takaisin vankilaan. (*Ääneen.*) Kalastaja tuotakoon tänne!
PING-CHU-HAN (poistuu vasemmalle).
JIH: Ja eikö niin, Korkea Keisarinna, että ennen kuin minä kerron, te vannotte lohikäärmeen ja valtaistuimen kautta isäni olevan vapaan, kun olen ilmaissut salaisuuteni?
YUNG: Kas vain tyttöletukkaa!
TSI: Minä vannon!
WENG (tähystää oikealle): Katsokaa! Eikö kellään ole asetta?
TSI: Kauhistus! Tiikeri!
YUNG: Auttakaa! Pelastakaa!
WENG: Nyt se jälleen katosi! Tiikerit kiertelevät ympäristössä!
TSI: Älkää puhuko minulle tiikereistä! Se on sietämätöntä! Joka yö minua kiusaa kamala uni, että tiikeri raatelee minut, se on niin hirveätä, että siihen aina havahdun, enkä saa sitten unta ennen auringon nousua. Ja joka kerran kuullessani sanan tiikeri, tuo ilkeä uni palaa minun mieleeni. Mutta missä viipyy Ping-Chu-Han ja vankimme? No, tuossa he ovat!
PING-CHU-HAN, TANG-HUAN ja KIEN-LUNG (tulevat vasemmalta).
JIH: Isä! Sinä olet vapaa! *Rosvo* on ottanut heidät mormat, prinssin ja prinsessan!
KAIKKI: Rosvo!
WENG: Mutta missä he ovat?
JIH: Vuoren luolassa! Kuulin heidän huutavan apua, ja kun menin katsomaan, mistä huuto tuli, näin heidät siellä sidottuina nuoriin! He eivät ole kaukana, me kyllä löydämme heidät. Seuratkaa minua, mutta isäni täytyy tulla mukaan.
TSI: Tang-Huan, älä päästä kalastajaa hetkeksikään näkyvästä. (*Kaikki muut, paitsi keisarinna, poistuvat oikealle.*)
TSI: Elleivät he voi löytää mitä etsivät, teilaudan minä heidät kaikki! Olen niin hirveän levoton! En saa mielestäni karkotetuksi kamalaa unta! Minusta aivan tuntuu kuin tiikeri lakkaamatta hiipisi kintereilläni. (*Tähystää oikealle.*) — Mutta mitä valkosta tuolla kalliolla on? Mitä? Tyttäreni valkonen kauris, verisenä ja villipedon raatelemana! Tiikeri siis olikin ryöstänyt sen, ehkä sama tiikeri, jonka äsken näin! Ken tietää, eikö se vielä piileskele täällä läheisyydessä jonkun pensaan takana vainuten minua! Minä olen hukassa! Kuinka he uskalsivat jättää minut yksin? Hoi! Apua! He eivät kuule! Minä lähdän takaisin linnaan! — (*Menee vasemmalle.* — *Saassa kuuluu kirkahdus ja Tsi-Anin ääni näyttämön takaa.*)
Auttakaa! Auttakaa! Minä kuolen; tiikeri raatelee minut! Auttakaa! Minä olen hukassa! — (Kuuluu voimakas ukkosen jyrähdys *) Vastaiselta taholta kuuluu melua ja huutoja: Voitto! Voitto! Rosvo on vangittu!

*) Saadaan aikaan heristämällä rautapeltiä.

JIH (tulee oikealta): Teidän Majesteettinne! Prinssi Tsai ja prinsessa ovat vapautetut... mutta missä on keisarinna? (*Huutaa.*) — Teidän Majesteettinne! (*Kuuntelee.*) — Kuukaan ei vastaa. —

YUNG-TSCHUNG ja PING-CHU-HAN (tulevat oikealta).

PING: Sinäkö täällä huhuilet?

JIH: Niin, missä on keisarinna?

PING: Hän on varmaan väsynyt ja kääntynyt takaisin.

YUNG: Hän on tietysti mennyt kotiinsa linnaan. Sinne minunkin täytyy rientää — ja vähän sukkelaan! Sillä aijonpa valmistaa viisitoista ruokalajia tämän päivän kunniaksi!

PING: Ja minä puolestani lähdän edellä ilmottamaan Hänen Majesteetilleen tämän iloisen uutisen! (*Erikseen.*) Siitä, että tulin ensimmäisenä minä varmaan saan jonkun palkinnonkin.

YUNG: Kuulkaapa, te vanha teevati, tekö oikeastaan ensimmäiseksi huomasitte ryövärin?

PING: Pitäkää te suunne kiinni! — (*Poistuu vasemmalle.*)

YUNG: E-hei! Minä tahdon myös palkinnon! Hän ei saa yksin kertoa keisarinnalle tätä uutista; minä lähdän mukaan, minä! (*Kiiruhtaa hänen jälkeensä.*)

(*PRINSESSA, TSAI, WENG-HIEN, KIEN-LUNG ja TANG-HUAN, taluttaen vangittua rosvoa, tulevat oikealta.*)

PRINSESSA (Jih-Niaolle): Kylläpä oli onni, että satuit kulkemaan luolan ohi. Mikä on sinun nimesi?

JIH: Jih-Niao.

PRINSESSA: Pikku Jih-Niao! Weng-Hien on kertonut minulle, että sinä se näytit heille tien rosvon luo, ja sinä siis olet pelastanut minut! Minä kiitän sinua siitä! En milloinkaan unohda, mitä olet tehnyt minulle ja pikku veljelleni, ja nyt minä pyydän sinua toivomaan itsellesi palkinnoksi mitä haluat.

TSAI: Niin, toivo jotain, niin sinä saat mitä tahdot!

JIH: Ehkäpä saisimme uuden tuvan ja riisipellon, ettei isän milloinkaan enää tarvitsisi purjehtia vaarallisella merellä.

PRINSESSA: Ne sinä saat! Ja lisäksi minä lahjotan sinulle niin paljon kultaa, kuin sinä ja isäsi voitte kantaa linnasta kohtiin kaikkein suurimmassa säkissä!

TSAI: Ja minä annan teille kaksi pientä hevostani!

KIEN-LUNG ja JIH-NIAO (kiittävät prinsessaa ja prinsia suudellen heitä kädelle).

PRINSESSA (katsoo oikealle). Mutta mitä minä näenkään? Valkoinen kauriini! Katsokaa, tuolla se on villipedon repimänä!

WENG: Se on varmaan tiikerin työtä! Mutta kiiruhtakaamme kotiin linnaan ilahduttamaan Hänen Majesteettiansa.

KIEN: Hänen pitäisi saada nähdä tuo valkoinen kauris.

WENG: Iloitse, ystäväni, viattomuus on voittanut! Olen nähnyt, että sinä ja tyttäresi olette kunnon väkeä!

TSAI: Tulkaa nyt, joutukaa! (*Poistuvat, paitsi Weng-Hien.*)

WENG-HIEN: Voi teitä poloisia! Miten katkerasti tuletetaan pettymään! Joko te nyt luulitte Tsi-Anin päästävän saaliinsa? Ettekö tiedä, että Kiinan valtaistuimella velho heiluttaa valtikkaa, julma, verenhimoinen noita! — (*Katsoo vasemmalle, säikähtää.*) Mutta kautta Buddhan hampaan! Mitä minä näenkään? Tiikerin, joka hampaissaan raastaa Kiinan kuollutta keisarinnaa! Nyt se katosi saaliineen metsään! — Haa! keisarinnaa ei kukaan enää ole näkevä. (*Poistuu.*)

Esirippu.

